Week 7: Class begins at 11.10

STEMS IN -I AND -U

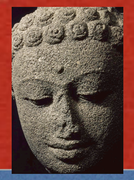

मुनि sage, masculine noun in -i

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	मुनिः	मुनी	मुनयः
द्वितीया	Accusative Object	मुनिम्	मुनी	मुनीन्
तृतीया	Instrumental By, with	मुनिना	मुनिभ्याम्	मुनिभिः
चतुर्थी	Dative To, for	मुनये	मुनिभ्याम्	मुनिभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	मुनेः	मुनिभ्याम्	मुनिभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	मुनेः	मुन्योः	मुनीनाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	मुनौ	मुन्योः	मुनिषु
संबुद्धि	Vocative Address	मुने	मुनी	मुनयः

वारि water, neuter noun in -i

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	वारि	वारिणी	वारीणि
द्वितीया	Accusative Object	वारि	वारिणी	वारीणि
तृतीया	Instrumental By, with	वारिणा	वारिभ्याम्	वारिभिः
चतुर्थी	Dative To, for	वारिणे	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	वारिणः	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	वारिणि	वारिणोः	वारिषु
संबुद्धि	Vocative Address	वारि (वारे)	वारिणी	वारीणि

गति path, feminine noun in -i

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	गतिः	गती	गतयः
द्वितीया	Accusative Object	गतिम्	गती	गतीः
तृतीया	Instrumental By, with	गत्या	गतिभ्याम्	गतिभिः
चतुर्थी	Dative To, for	गत्यै (गतये)	गतिभ्याम्	गतिभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	गत्याः (गतेः)	गतिभ्याम्	गतिभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	गत्याः (गतेः)	गत्योः	गतीनाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	गत्याम् (गतौ)	गत्योः	गतिषु
संबुद्धि	Vocative Address	गते	गती	गतयः

शत्रु enemy, masculine noun in -u

	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	शत्रुः	शत्रू	शत्रवः
द्वितीया	Accusative Object	शत्रुम्	शत्रू	शत्रून्
तृतीया	Instrumental By, with	शत्रुणा	शत्रुभ्याम्	शत्रुभिः
चतुर्थी	Dative To, for	शत्रवे	शत्रुभ्याम्	शत्रुभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	शत्रोः	शत्रुभ्याम्	शत्रुभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	शत्रोः	शत्र्वोः	शत्रूणाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	शत्रौ	शत्र्वोः	शत्रुषु
संबुद्धि	Vocative Address	शत्रो	शत्रू	शत्रवः

मधु honey, neuter noun in -u

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	मधु	मधुनी	मधूनि
द्वितीया	Accusative Object	मधु	मधुनी	मधूनि
तृतीया	Instrumental By, with	मधुना	मधुभ्याम्	मधुभिः
चतुर्थी	Dative To, for	मधुने	मधुभ्याम्	मधुभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	मधुनः	मधुभ्याम्	मधुभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	मधुनः	मधुनोः	मधूनाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	मधुनि	मधुनोः	मधुषु
संबुद्धि	Vocative Address	मधु (मधो)	मधुनी	मधूनि

धेनु cow, feminine noun in -u

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	धेनुः	धेनू	धेनवः
द्वितीया	Accusative Object	धेनुम्	धेनू	धेनूः
तृतीया	Instrumental By, with	धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
चतुर्थी	Dative To, for	धेन्वै (धेनवे)	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	धेन्वाः (धेनोः)	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	धेन्वाः (धेनोः)	धेन्वोः	धेनूनाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	धेन्वाम् (धेनौ)	धेन्वोः	धेनुषु
संबुद्धि	Vocative Address	धेनो	धेनू	धेनवः

बहु much, adjective in -u

बहवः शिष्याः पुस्तकं पठन्ति

Many students read the book.

शुचि clean, adjective in -i

शुचयः शिष्याः पुस्तकं पठन्ति

The clean students read the book.

शुचि clean, white adjective in -i in the masculine

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	शुचिः	शुची	शुचयः
द्वितीया	शुचिम्	शुची	शुचीन्
तृतीया	शुचिना	शुचिभ्याम्	शुचिभिः
चतुर्थी	शुचये	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
पञ्चमी	शुचेः	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
षष्ठी	शुचेः	शुच्योः	शुचीनाम्
सप्तमी	शुचौ	शुच्योः	शुचिषु
संबुद्धि	शुचे	शुची	शुचयः

शुचि clean, white adjective in -i in the neuter

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	शुचि	शुचिनी	शुचीनि
द्वितीया	शुचि	शुचिनी	शुचीनि
तृतीया	शुचिना	शुचिभ्याम्	शुचिभिः
चतुर्थी	शुचिने (शुचये)	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
पञ्चमी	शुचिनः (शुचेः)	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
षष्ठी	शुचिनः (शुचेः)	शुचिनोः (शुच्योः)	शुचीनाम्
सप्तमी	शुचिनि (शुचौ)	शुचिनोः (शुच्योः)	शुचिषु
संबुद्धि	शुचि (शुचे)	शुचिनी	शुचीनि

शुचि clean, white adjective in -i in the feminine

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	शुचिः	शुची	शुचयः
द्वितीया	शुचिम्	शुची	शुचीः
तृतीया	शुच्या	शुचिभ्याम्	शुचिभिः
चतुर्थी	शुच्यै (शुचये)	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
पञ्चमी	शुच्याः (शुचेः)	शुचिभ्याम्	शुचिभ्यः
षष्ठी	शुच्याः (शुचेः)	शुच्योः	शुचीनाम्
सप्तमी	शुच्याम् (शुचौ)	शुच्योः	शुचिषु
संबुद्धि	शुचे	शुची	शुचयः

गुरु heavy, adjective in -u in the masculine

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	गुरुः	गुरू	गुरवः
द्वितीया	गुरुम्	गुरू	गुरून्
तृतीया	गुरुणा	गुरुभ्याम्	गुरुभिः
चतुर्थी	गुरवे	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
पञ्चमी	गुरोः	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
षष्ठी	गुरोः	गर्वोः	गुरूणाम्
सप्तमी	गुरौ	गर्वोः	गुरुषु
संबुद्धि	गुरो	गुरू	गुरवः

गुरु heavy, adjective in -u in the neuter

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	गुरु	गुरुणी	गुरूणि
द्वितीया	गुरु	गुरुणी	गुरूणि
तृतीया	गुरुणा	गुरुभ्याम्	गुरुभिः
चतुर्थी	गुरणे (गुरवे)	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
पञ्चमी	गुरुणः (गुरोः)	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
षष्ठी	गुरुणः (गुरोः)	गुरुणोः (गुर्वोः)	गुरूणाम्
सप्तमी	गुरुणि (गुरौ)	गुरुणोः (गुर्वोः)	गुरुषु
संबुद्धि	गुरु (गुरो)	गुरुणी	गुरूणि

गुरु heavy, adjective in -u in the feminine

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	गुरुः	गुरू	गुरवः
द्वितीया	गुरुम्	गुरू	गुरूः
तृतीया	गुर्वा	गुरुभ्याम्	गुरुभिः
चतुर्थी	गुर्वै (गुरवे)	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
पञ्चमी	गुर्वाः (गुरोः)	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
षष्ठी	गुर्वाः (गुरोः)	गुर्वोः	गुरूणाम्
सप्तमी	गुर्वाम् (गुरौ)	गुर्वोः	गुरुषु
संबुद्धि	गुरो	गुरू	गुरवः

THE K-Y-T SERIES

तत् 3rd person pronoun in the masculine, he, the, that

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	स सः	तौ	ते
द्वितीया	Accusative Object	तम्	तौ	तान्
तृतीया	Instrumental By, with	तेन	ताभ्याम्	तैः
चतुर्थी	Dative To, for	तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	तस्य	तयोः	तेषाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	तस्मिन्	तयोः	तेषु

तत् 3rd person pronoun in the neuter, it, the, that

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	तत्	ते	तानि
द्वितीया	Accusative Object	तत्	ते	तानि
तृतीया	Instrumental By, with	तेन	ताभ्याम्	तैः
चतुर्थी	Dative To, for	तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	तस्य	तयोः	तेषाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	तस्मिन्	तयोः	तेषु

तत् 3rd person pronoun in the feminine, she, the, that

विभक्ति	Case	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	Nominative Subject	सा	ते	ताः
द्वितीया	Accusative Object	ताम्	ते	ताः
तृतीया	Instrumental By, with	तया	ताभ्याम्	ताभिः
चतुर्थी	Dative To, for	तस्यै	ताभ्याम्	ताभ्यः
पञ्चमी	Ablative From, because of	तस्याः	ताभ्याम्	ताभ्यः
षष्ठी	Genitive Of	तस्याः	तयोः	तासाम्
सप्तमी	Locative In, at, on	तस्याम्	तयोः	तासु

Demonstratives

marker: t-

pronoun: it तत्

adverbs: so तथा

there तत्र

then तदा

Interrogatives

marker: k-

pronoun: what? किम्

adverbs: how? कथा

where? कुत्र

when? कदा

Relatives

marker: y-

pronoun: which यत्

adverbs: in such a way यथा

where यत्र

when यदा

k interrogative

y relative

t demonstrative

Interrogatives

3 ways to indicate a question:

1 Inflection

रामः सीतया सह वनं गच्छति

2 अपि

अपि रामः सीतया सह वनं गच्छति

3 Interrogative word

रामः कुत्र गच्छति

रामः कया सह वनं गच्छति

किम् 3rd person pronoun in the masculine, who, which?

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	कः	कौ	के
द्वितीया	कम्	कौ	कान्
तृतीया	केन	काभ्याम्	कैः
चतुर्थी	कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः
पञ्चमी	कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः
षष्ठी	कस्य	कयोः	केषाम्
सप्तमी	कस्मिन्	कयोः	केषु

किम् 3rd person pronoun in the neuter, what, which?

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	किम्	के	कानि
द्वितीया	किम्	के	कानि
तृतीया	केन	काभ्याम्	कैः
चतुर्थी	कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः
पञ्चमी	कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः
षष्ठी	कस्य	कयोः	केषाम्
सप्तमी	कस्मिन्	कयोः	केषु

किम् 3rd person pronoun in the feminine, who, which?

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	का	के	काः
द्वितीया	काम्	के	काः
तृतीया	कया	काभ्याम्	काभिः
चतुर्थी	कस्यै	काभ्याम्	काभ्यः
पञ्चमी	कस्याः	काभ्याम्	काभ्यः
षष्ठी	कस्याः	कयोः	कासाम्
सप्तमी	कस्याम्	कयोः	कासु

Relatives

My friend who likes to gamble went to Vegas.

Which friend likes to gamble,
that one went to Vegas.

The relative pronoun is going to agree with its antecedent in number and gender.

But the referent will not necessarily be in the same case in the two clauses.

e.g.

यया सह रामो वनम् गच्छति सा सीता

Sītā is the one with whom Rāma goes to the forest.

यत् 3rd person pronoun in the masculine, who, which

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	यः	यौ	ये
द्वितीया	यम्	यौ	यान्
तृतीया	येन	याभ्याम्	यैः
चतुर्थी	यस्मै	याभ्याम्	येभ्यः
पञ्चमी	यस्मात्	याभ्याम्	येभ्यः
षष्ठी	यस्य	ययोः	येषाम्
सप्तमी	यस्मिन्	ययोः	येषु

यत् 3rd person pronoun in the neuter, who, which

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	यत्	ये	यानि
द्वितीया	यत्	ये	यानि
तृतीया	येन	याभ्याम्	यैः
चतुर्थी	यस्मै	याभ्याम्	येभ्यः
पञ्चमी	यस्मात्	याभ्याम्	येभ्यः
षष्ठी	यस्य	ययोः	येषाम्
सप्तमी	यस्मिन्	ययोः	येषु

यत् 3rd person pronoun in the feminine, who, which

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	या	ये	याः
द्वितीया	याम्	ये	याः
तृतीया	यया	याभ्याम्	याभिः
चतुर्थी	यस्यै	याभ्याम्	याभ्यः
पञ्चमी	यस्याः	याभ्याम्	याभ्यः
षष्ठी	यस्याः	ययोः	यासाम्
सप्तमी	यस्याम्	ययोः	यासु

Some useful adverbial endings in the k-y-t series

ending	meaning	case	examples
- थम् - था	manner	instrumental	कथम् यथा तथा
- तः	source	ablative	कुतः यतः ततः
- दा	time	locative	कदा यदा तदा
- त्र	place	locative	कुत्र यत्र तत्र

The same adverbial endings may be added to other pronominal and nominal stems, too

ending	meaning	case	examples
- थम् - था	manner	instrumental	अन्यथा सर्वथा
- तः	source	ablative	अन्यतः एकतः सर्वतः
- दा	time	locative	अन्यदा एकदा सर्वदा
- त्र	place	locative	अन्यत्र एकत्र सर्वत्र परत्र

THE INDEFINITE AND NEGATION

The indefinite

“That thing there” = definite
“Something, anything” = indefinite

“5pm” = definite
“Sometime, anytime” = indefinite

In Sanskrit there are 2 ways to generate an indefinite statement

1 Using a paired relative and interrogative pronoun in succession, often with अपि

येन by the one which

\+ केन by whom?

\+ अपि

= येन केनापि by somebody or other

Or using a paired relative and interrogative adverb in succession, often with अपि

यत्र the place where

+ कुत्र where?

+ अपि

= यत्र कुत्रापि somewhere or other

2 The addition of an indefinite particle

चित् , चन or अपि

turns an interrogative pronoun into an indefinite pronoun.

interrogative pronoun	indefinite pronoun
किम् what?	किंचित् something
क: who?	कश्चन someone
केन by whom?	केनापि by someone

Interrogative adverbs can take

चित् , चन or अपि

in the same way

interrogative adverb		indefinite adverb	
क्व	where?	क्वचित्	somewhere
कथम्	how?	कथमपि	somehow
कदा	when?	कदाचन	at some time

The absolute negative

“That thing there” = definite
“Something, anything” = indefinite
“Nothing” = absolute negative

“5pm” = definite
“Sometime, anytime” = indefinite
“At no time” = absolute negative

The absolute negative

The addition of न to an indefinite produces an absolute negative.

indefinite pronoun or adverb		absolute negative	
कश्चित्	somebody	न कश्चित्	nobody
केनचत्	by somebody	न केनचत्	by nobody
क्वचित्	somewhere	न क्वचित्	nowhere
कथमपि	somehow	न कथमपि	by no means
कदाचन	at some time	न कदाचन	never

Negation

There are 2 ways to generate a negative statement

1 न is used to negate a verbal phrase

रामो वनं न गच्छति	Rāma does not go to the forest
नाहं ब्राह्मणः	I am not a priest

2 अ- / अन्- is used to negate a nominal item

अब्राह्मणो ऽहम्	I am not a priest
अनार्याः कुत्र वसन्ति	Where do non-aryans live?

Some examples from my reading this morning:

The Buddha has just been born to king Śuddhodana and queen Māyā. A great sage (मुनि), Asita, has come to see the child. He sees the signs of a great being on him and speaks of the two possible paths ahead of him: to remain at home as a prince and future emporer, or to set out as a vagrant in search of the truth:

[तानि] सो द्राक्षीद्बोधिसत्त्वस्य द्वात्रिंशन्महापुरुषलक्षणानि यैः समन्वागतस्य पुरुषपुद्गलस्य द्वे गती भवतो नान्या

He saw the Bodhisattva's 32 marks of a great person according to which there are but two paths for a samanvāgata puruṣapudgala personage.

Asita begins to weep and sigh. Śuddhodana becomes anxious, his hair stands on end, and he too begins to weep. He says to Asita:

मा खलु कुमारस्य काचिद्विप्रतिपत्तिः

May there be no downfall for the prince!

GOLDMAN EXERCISES
CHAPTER 6
A

External vowel sandhi table in devanāgarī

(A space is left between two elements where such a space would occur in the nāgarī script.)

-------Final vowels----------

अ/आ	इ/ई	उ/ऊ	ऋ	ए	ऐ	ओ	औ	initial vowels
आ	य	व	र	ए ऽ	आ अ	ओ ऽ	आव	अ
आ	या	वा	रा	अ आ	आ आ	अ आ	आवा	आ
ए	ई	वि/वी	रि/री	अ इ/ई	आ इ/ई	अ इ/ई	आवि/आवी	इ/ई
ओ	यु/यू	ऊ	रु/रू	अ उ/ऊ	आ उ/ऊ	अ उ/ऊ	आवु/आवू	उ/ऊ
अर्	यृ	वृ	ऋ	अ ऋ	आ ऋ	अ ऋ	आवृ	ऋ
ऐ	ये	वे	रे	अ ए	आ ए	अ ए	आवे	ए
ऐ	यै	वै	रै	अ ऐ	आ ऐ	अ ऐ	आवै	ऐ
औ	यो	वो	रो	अ ओ	आ ओ	अ ओ	आवो	ओ
औ	यौ	वौ	रौ	अ औ	आ औ	अ औ	आवौ	औ

External consonant sandhi table in devanāgarī (Bracketed letters indicate the form taken by a following initial.)

-------Permitted finals----------

क्	ट्	त्	प्	ङ्	न्	म्	: / र् (except आः/अः)	आः	अः	Initial letters
क्	ट्	त्	प्	ङ्	न्	ं	:	आः	अः	क्/ख्
ग्	ड्	द्	ब्	ङ्	न्	ं	र्	आ	ओ	ग्/घ्
क्	ट्	च्	प्	ङ्	ंश्	ं	श्	आश्	अश्	च्/छ्
ग्	ड्	ज्	ब्	ङ्	ञ्	ं	र्	आ	ओ	ज्/झ्
क्	ट्	ट्	प्	ङ्	ंष्	ं	ष्	आष्	अष्	ट्/ठ्
ग्	ड्	ड्	ब्	ङ्	ण्	ं	र्	आ	ओ	ड्/ढ्
क्	ट्	त्	प्	ङ्	ंस्	ं	स्	आस्	अस्	त्/थ्
ग्	ड्	द्	ब्	ङ्	न्	ं	र्	आ	ओ	द्/ध्
क्	ट्	त्	प्	ङ्	न्	ं	:	आः	अः	प्/फ्
ग्	ड्	द्	ब्	ङ्	न्	ं	र्	आ	ओ	ब्/भ्
ङ्	ण्	न्	म्	ङ्	न्	ं	र्	आ	ओ	न्/म्
ग्	ड्	द्	ब्	ङ्	न्	ं	र्	आ	ओ	य्/व्
ग्	ड्	द्	ब्	ङ्	न्	ं	zero[1]	आ	ओ	र्
ग्	ड्	ल्	ब्	ङ्	लँ[2]	ं	र्	आ	ओ	ल्
क्	ट्	च्(छ्)	प्	ङ्	ञ्(श्/छ्)	ं	:	आः	अः	श्
क्	ट्	त्	प्	ङ्	न्	ं	:	आः	अः	ष्/स्
ग्(घ्)	ड्(ढ्)	द्(ध्)	ब्(भ्)	ङ्	न्	ं	र्	आ	ओ	ह्
ग्	ड्	द्	ब्	ङ्/ङ्ङ्	न्/न्न्[3]	म्	र्	आ	अ[4]	vowels
क्	ट्	त्	प्	ङ्	न्	म्	:	आः	अः	zero

Note: Various alternative sandhis are permissible, but none has been noted, except in the case of न् + श्.

---

1 : or र् disappears, and if अ/इ /उ precedes, this lengthens to आ/ ई/ऊ.

2 e.g. तान् + लभस्व = तालँ्लभस्व.

3 The doubling occurs when the preceding vowel is short.

4 Except that अः + अ = ओ ऽ.

Internal sandhi rules for retroflexing स् to ष् and न् to ण्

क् र् इ ई उ ऊ ऋ ॠ ए ऐ ओ or औ	in spite of an intervening अनुस्वार or विसर्ग	changes स् to ष्	unless final or followed by र्

ऋ ॠ र् or ष्	in spite of any combination of velars (क् ख् ग् घ् ङ्), labials (प् फ् ब् भ् म् व्), or य् ह् or अनुस्वार (विसर्ग cannot occur) or vowels	changes न् to ण्	if followed by vowels, or म् य् व् or न् (which also becomes ण्)

Sentence put together यदा यदा दशरथो ज्येष्ठं पुत्रं रामं पश्यति

Words taken apart यदा यदा दशरथः + ज्येष्ठम् + पुत्रम् + रामम् + पश्यति

Sanskrit, no sandhi	Parsing	English
यदा यदा		
दशरथः		
ज्येष्ठम्		
पुत्रम्		
रामम्		
पश्यति		

Sentence put together तदा तदा परममानन्दमनुभवति ।

Words taken apart तदा तदा परमम् + आनन्दम् +

Sanskrit, no sandhi	Parsing	English
तदा तदा		
परमम्		
आनन्दम्		
अनुभवति		

7 breakout rooms, for 7 sentences